

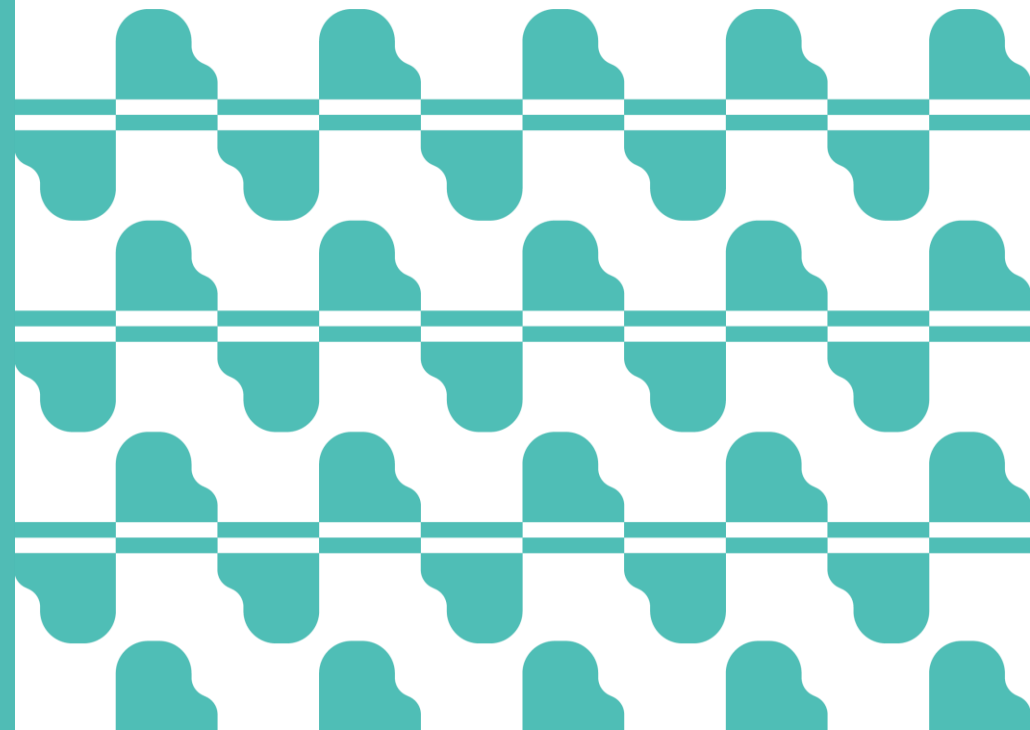
Talousarvio 2024 ja -suunnitelma 2024-27

Kaupunginhallituksen esitys

Kaupunginvaltuusto 13.11.

Järvenpää

TA-laadinnan lähtökohdat

Taustalla voimassa oleva taloussuunnitelma

VERORAHOITUS

- Verotulot Kuntaliiton 10/23 veroennustekehikon pohjalta
 - Kunnallisvero 7,61 % → **2024: 7,60 %**
- Valtionosuudet VM:n 10.10. julkaistun painelaskelman pohjalta
 - huomioi TP2022 luvut ja VMn keräämät siirtolaskelmien korjauseurat, verotulojen tarkistus vasta marraskuun lopussa

INVESTOINNIT

- Investointiohjelma 2024-33 esitys ja poistot
- Korkokulut – uuden lainan korko 3,5%

TOIMINTA

- Muutettu taloussuunnitelma 2023-26 ml. 2024 alkaen 3Me toimintakatesopeutus
 - 200te lisäsopeutus 2025 alkaen
- Yleiset
 - palkankorotusten tarkennukset sopimusratkaisujen mukaisesti
 - sivukulut 2024: työnantajan vakuutusmaksut ja sairausvakuutusmaksu
 - verotuskustannukset, Kevan tasausmaksu...
- Pakottavat muutostarpeet ja lakisääteiset tehtävät
 - palvelutarvemuutokset välillisine vaikutuksineen (opetus ja varhaiskasvatus)
 - kotikuntakorvaukset
 - poikkeuspalvelut/palvelujen laajennukset (Villa Kokkonen, vaalit, osbu)...
- Markkinatilanteen muutos ja liitännäiset
 - hinnankorotukset
 - työmarkkinatuen kuntaosuus
 - suhdanteen vaikutus maanmyynteihin/maankäyttökorvauksiin
 - maankäyttömaksujen ja myyntivoittojen alenema
 - rakennuslupa- ja maankaatopaikan tuotot
 - maakauppasopimusten siirtomaksut ja Postin korkotuotot...

Talousarvin muutostekijät

Kehyksessä huomioidut muutostekijät

Kehyksen hyväksymisen jälkeen tarkentuneet muutostekijät

KJ esityksessä huomioidut muutostekijät

KJ esityksestä päivitettyt muutostekijät

KH esitykseen huomioidut muutostekijät

Vaihe	Muutostekijä	Kerta	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Kehys	Ateriapalvelujen 10% hinnankorotus	Pysyvä	503	503	503	503
	Erillisosakkeet	Pysyvä	0	0	0	0
	Erytysluokanopettajan jatko yläkoulun ylimääräisessä ryhmässä	Kerta	88	44		
	Maankäyttökorausten lasku	Kerta	800	600	400	
	Oppilasmäärän väheneminen	Kerta	-238	-531	-365	-275
	Palkkojen lisäkorotukset	Pysyvä	1 167	1 553	1 581	1 616
	Palvelusetelin indeksikorotus 1.8.2023 4,69%	Pysyvä	117	117	117	117
	Ruotsin opetuksen lisääminen	Pysyvä	23	45	45	45
	TE-Palvelujen siirtoon valmistautuminen	Kerta	268			
	Työterveshuollon 5% hinnankorotus	Pysyvä	16	16	16	16
	Ukrainalaisten vaikutus perusopetukseen	Kerta	60	60	30	
	Uusi museokohde, Villa Kokkonen	Pysyvä	50	30	30	30
	Vaalit	Kerta		30		-18
	Vakan lakisääteisen henkilöstön saatavuuden varmistaminen	Pysyvä	60	120	180	240
	Vakan osallistumisasteen kasvu (lapsimäärän kasvu)	Pysyvä	308	356	566	615
Yleinen hinnankorotus	Pysyvä	232	232	232	232	
Kehys Summa			3 454	3 175	3 335	3 120
Kehys päivitetty	Keski-Uudenmaan Ympäristökeskuksen hinnankorotus 9%	Pysyvä	67	67	67	67
	Siivouspalvelujen 3,52% hinnankorotus	Pysyvä	47	47	47	47
	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Pysyvä	450	200	200	200
	Vakan palveluverkkomuutosten toimeenpanon hidastuminen (tilakulut)	Kerta	0	173	50	0
Kehys päivitetty Summa			564	487	364	314
KJ esitys	Kauppahinnan korko Posti	Kerta	-75	-180		
	Kotikuntakorvausten lisäys vuodelle 2024	Pysyvä	57	57	57	57
	Maamyyntitulojen alenema	Kerta	700	700		
	Maankaatopaikkatulujen pudotus	Pysyvä	100	100	100	100
	Opetuksen erityisen tuen vaativuuden lisääntyminen	Pysyvä	98	98	78	49
	Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen joka toinen vuosi	Kerta	-40	40	-40	40
	Rakennuslupatuottojen pudotus	Kerta	400			
	Työnantajan vakuutusmaksun alentuminen 24	Kerta	-581			
Verotuskustannusten kasvu (11,2% kasvu TA2023:sta)	Pysyvä	56	56	56	56	
KJ esitys Summa			715	871	251	302
KJ esitys päivitys	Maakauppasopimusten siirtomaksut	Kerta	-175	-109		
	Valmistava opetus	Kerta	101			
	Tehtäväjärjestelyt tuottomenetysten kompensoimiseksi	Kerta	-170	-121		
	Keva tasausmaksun alennus	Pysyvä	-155	-155	-155	-155
KJ esitys päivitys Summa			-399	-385	-155	-155
KH esitys	JUST rahoitusvastikkeiden ja pysäköintitalon autopaikkavuokrien nousu	Kerta	362			
	Työnantajan sairausvakuutusmaksun alentuminen 2024	Kerta	-97			
	Sote menojen hennät...	Kerta	100			
KH esitys Summa			365			
Kyllä Summa			4 698	4 148	3 795	3 581

3Me toimintakatesopeutus 2024

- Vuodesta 2024 toimeenpantava 3Me lisäsopeutus on taloussuunnitelmassa kohdennettu toimintakatteiden suhteessa palvelualueille
- Uudelleenkohdistus vuodelle 2024 tehtiin joryn valmistelusta → Nettovaikutus kaupungin tasolla 0
- **Kohdistus 2024** strategisten tavoitteiden ja sopeutuksen toteutusedellytysten perusteella

Sitovuus	2024 → 3Me nykyjako Tasu 2023-26	Jako 2023 ulk. toimintakatteid en suhteessa	2024 → 3Me uusi kohdennus	Muutos kehykseen
Opka	1 830	1 867	1 289	541
Hyvo	440	212	316	124
Kauke	430	277	563	-133
Konpa	300	458	338	-38
Tilat	0	185	494	-494
	3 000	3 000	3 000	0

- **2020 alkaneen sopeutuksen jakautuminen sitovuustasoittain**

Sitovuus	2020-23 sopeutus- velvoitteet	2024 → 3Me uusi kohdennus	Sopeutus- toimet yhteensä	Sopeutus %:ia toiminta- katteesta
Opka	5 015	1 289	6 304	-10 %
Hyvo	1 045	316	1 361	-19 %
Kauke	970	563	1 533	-17 %
Konpa	2 100	338	2 438	-16 %
Tilat	1 030	494	1 524	-25 %
	10 160	3 000	13 160	

KH esityksen 200te lisäsopeutuksen kohdennus

Sitovuustasot	Toimintakatteet (1000€) 2025	Lisäsopeutus (1000 €)
Tarkla	95	0
Konpa	9 997	38
Tilat	12 855	49
Kauke	10 616	41
Hyvo	12 723	49
Vesi	6 093	23
Yhteensä	52 379	200

Sopeutusta ei kohdennettu sitovuustasoille:

- Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue
- Kotikuntakorvaukset
- Työmarkkinatuen kuntaosuus
- Käyttöomaisuuden myynti ja sopimuskorvaukset

Tuloslaskelma 2024-27

Toimintakatteen alijäämän kasvu
0,1 % - 3,5 % vuosittain

- palkankorotukset
- hinnankorotukset
- myyntivoitot ja tuloalenemat
- muut muutostekijät
- aiemmin päätetyt sopeutukset
- toimintakatesopeutus 2025 alkaen 200te

Verotulot laskee veronkorotuksesta
huolimatta 2024

- ei tuloveronkorotusta

Korkokulut kasvaa

- korko-% uudelle lainalle 3,5%+ lainarahoituksen tarve
- 2023 6,1 Me → 2027 10,7 Me

Poistot kasvaa

- korkea investointitaso
- 2023 24,6 Me → 2027 30 Me

Tulos alijäämäinen 2024

- vuosikate < poistot

Tuloslaskelma	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	2025	2026	2027
TOIMINTATUOTOT	61 962	65 243	64 869	66 558	66 585	67 183
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 775	1 669	1 659	1 659	1 659	1 659
TOIMINTAKULUT	(322 191,956)	(164 280)	(164 970)	(166 156)	(169 897)	(172 856)
TOIMINTAKATE	(258 455)	(97 368)	(98 442)	(97 939)	(101 653)	(104 013)
TOIMINTAKATE ILMAN MYYNTIVOITTOJA	(268 203)	(102 023)	(102 822)	(102 931)	(106 549)	(109 093)
%- muutos		(61,96 %)	0,78 %	0,11 %	3,51 %	2,39 %
VEROTULOT	230 999	118 841	114 673	120 126	124 324	128 670
%- muutos		(48,55 %)	(3,51 %)	4,76 %	3,49 %	3,50 %
Tulovero	204 424	94 087	89 921	94 627	98 349	101 988
Kiinteistövero	17 843	18 885	19 267	19 623	19 974	20 394
Osuus yhteisöveron tuotosta	8 733	5 869	5 485	5 877	6 001	6 289
VALTIONOSUUDET	44 925	18 613	12 444	12 879	14 330	14 548
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, r	27 918	13 615	7 379	7 475	8 809	8 740
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valti	(307)	(480)	(480)	(480)	(480)	(480)
Muut valtionosuudet	17 314	5 477	5 544	5 883	6 001	6 288
RAHOITUSTUOTOT	195	(5 774)	(7 756)	(8 751)	(9 631)	(10 306)
Korkotuotot	252	202	277	382	202	202
Muut rahoitustuotot	2 420	1 674	1 674	1 674	1 674	1 674
korkokulut	(1 043)	(6 142)	(8 200)	(9 300)	(10 000)	(10 675)
Muut rahoituskulut	(1 434)	(1 507)	(1 507)	(1 507)	(1 507)	(1 507)
VUOSIKATE	17 664	34 312	20 919	26 315	27 370	28 900
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	(21 625)	(26 323)	(24 645)	(26 108)	(27 752)	(29 952)
Suunnitelman mukaiset poistot	(21 503)	(24 565)	(24 645)	(26 108)	(27 752)	(29 952)
Arvonalentumiset	(123)	(1 758)	-	-	-	-
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	(3 961)	7 989	(3 726)	207	(382)	(1 053)
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSE	105	-	-	-	-	-
Poistoeron muutos	105	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	(3 856)	7 989	(3 726)	207	(382)	(1 053)

KJ esitys yli/alijäämä 30.10.

(1 507)

2 579

2 104

1 529

Kehyksen yli/alijäämä

(2 728)

2 082

745

1 322

Investointiohjelma 2024-33, netto yht. 349 Me (edell. 341Me)

	TP 2021	TP 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2024-33
Maanmyynti	961	836	860	773	881	864	896	896	1 015	1 026	1 026	1 080	918	9 375
Maanosto	253	1 106	2 600	1 200	2 800	2 300	1 900	1 200	1 200	1 200	4 300	1 200	1 200	18 500
Maanosto/myynti	708	-269	-1 740	-427	-1 919	-1 436	-1 004	-304	-185	-174	-3 274	-120	-282	-9 125
Talonrakennus, tulot	317	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Talonrakennus, menot	23 222	35 629	11 764	17 816	17 414	30 520	11 520	9 960	13 180	5 800	12 950	8 900	18 100	146 160
Talonrakennus, netto	-22 906	-35 629	-11 614	-17 816	-17 414	-30 520	-11 520	-9 960	-13 180	-5 800	-12 950	-8 900	-18 100	-146 160
Kunnallistekniikka, tulot	2 912	226	0	90	750	700	660	0	0	0	0	0	0	2 200
Kunnallistekniikka, menot	10 855	10 800	15 113	16 139	10 795	10 870	9 760	8 320	6 630	8 320	5 650	7 270	7 900	91 654
Kunnallistekniikka, netto	-7 943	-10 574	-15 113	-16 049	-10 045	-10 170	-9 100	-8 320	-6 630	-8 320	-5 650	-7 270	-7 900	-89 454
Vesi, tulot	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesi, menot	3 807	4 299	7 670	5 500	5 500	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	59 000
Vesi, netto	-3 731	-4 299	-7 670	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-59 000
Liikunta, tulot	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikunta, menot	326	394	6 125	5 291	30	230	700	1 160	600	330	400	400	600	9 741
Liikunta, netto	-176	-394	-6 125	-5 291	-30	-230	-700	-1 160	-600	-330	-400	-400	-600	-9 741
Kehitysinvestoinnit, tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysinvestoinnit, menot	391	441	487	500	500	500	950	950	950	950	950	950	950	8 150
Kehitysinvestoinnit, netto	-391	-441	-487	-500	-500	-500	-950	-950	-950	-950	-950	-950	-950	-8 150
Osakkeet, myynti	4 555	4 252	3 719	0	0	0	0	0	0					0
Osakkeet, osto	1 165	1 431	5 110	2 229	1 959	1 989	2 037	2 072	1 585	1 585	1 585	1 585	1 585	18 211
Osakkeet, netto	3 391	2 821	-1 391	-2 229	-1 959	-1 989	-2 037	-2 072	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585	-1 585	-18 211
Irtaimisto ja aineeton, myynti	69	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irtaimisto ja aineeton, osto	988	2 186	2 354	1 737	1 506	1 075	808	700	700	700	700	700	700	9 326
Irtaimisto ja aineeton, netto	-920	-2 157	-2 354	-1 737	-1 506	-1 075	-808	-700	-700	-700	-700	-700	-700	-9 326
Tulot	9 040	5 344	4 729	863	1 631	1 564	1 556	896	1 015	1 026	1 026	1 080	918	11 575
Menot	41 007	56 286	51 223	50 412	40 504	53 484	33 675	30 362	30 845	24 885	32 535	27 005	37 035	360 742
Inv.ohjelma, netto	-31 967	-50 942	-46 494	-49 549	-38 873	-51 920	-32 119	-29 466	-29 830	-23 859	-31 509	-25 925	-36 117	-349 167

v. 2024-27=taloussuunnitelman investointiosa, ~172Me = 49%

Rahoituslaskelma

- Investointitaso edelleen poikkeuksellisen korkea

- Investointimenot
2023: 60,4 Me
2024-27: 33-53 Me

- Tulorahoitus ei riitä 2023-27 investointien rahoittamiseen

- Lainamäärä kasvaa 2027 asti

- 2023: 21 Me
2024-26: 3,2-28,6 Me

- Lainamäärä 2027 lopussa
~341 miljoonaa euroa

- Huom! Tunnuslukujen lähtötietona MTA2023

Rahoituslaskelma	TP 2022	MTA 2023	TA 2024	2025	2026	2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	7 877	29 657	16 539	21 323	22 474	23 820
Vuosikate	17 664	34 312	20 919	26 315	27 370	28 900
Satunnaiset erät, netto	-	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjaukset	(9 748)	(4 655)	(4 380)	(4 992)	(4 896)	(5 080)
Muut erät	(40)	-	-	-	-	-
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(41 195)	(50 707)	(45 169)	(33 881)	(47 024)	(27 039)
Investointimenot	(56 286)	(60 433)	(50 412)	(40 504)	(53 484)	(33 675)
Rahoitusosuudet investointimenoihin	256	150	90	750	700	660
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.	14 835	9 576	5 153	5 873	5 760	5 976
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(33 318)	(21 050)	(28 630)	(12 558)	(24 550)	(3 219)
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	27 750	21 050	28 630	12 558	24 550	3 219
Lainakannan muutokset	34 571	21 050	28 630	12 558	24 550	3 219
Oman pääoman muutokset	-	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	(6 821)	-	-	-	-	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	(5 568)	0	-	-	-	-
Rahavarat 1.1.	6 313	745	745	745	745	745
Rahavarat 31.12.	745	745	745	745	745	745
Asukasluvu	45 630	46 192	46 605	47 270	48 119	49 159
Kaupungin lainamäärä, tuhatta euroa	251 411	272 461	301 091	313 649	338 199	341 419
Kaupungin lainamäärä €/asukas	5 510	5 898	6 460	6 635	7 028	6 945
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, tuhatta euroa	10 374	18 363	14 637	14 844	14 462	13 409
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, €/asukas	227	398	314	314	301	273

Skenaariotarkastelut

- **Alustava investointiohjelma + kehys**

- Talousarviomuutokset ja talousarvion muutostekijät 2024-27
- Alustava investointiohjelma, poistot, korkokulut 3%

- **KJ esitys 30.10.2023**

- Veroprosentti 7,8 %-yks
- Valtionosuudet ja verotulot 10.10.
- Täydentyneet ja päivitetty TA-muutostekijät
- Investointiohjelmaesitys 2024-33 + korkokulut 3,5%

- **KH esitys 30.10.2023**

- Veroprosentti 7,6 %-yks
- 2025 alkaen -> 200te lisäsopeutus toimintakatteesta

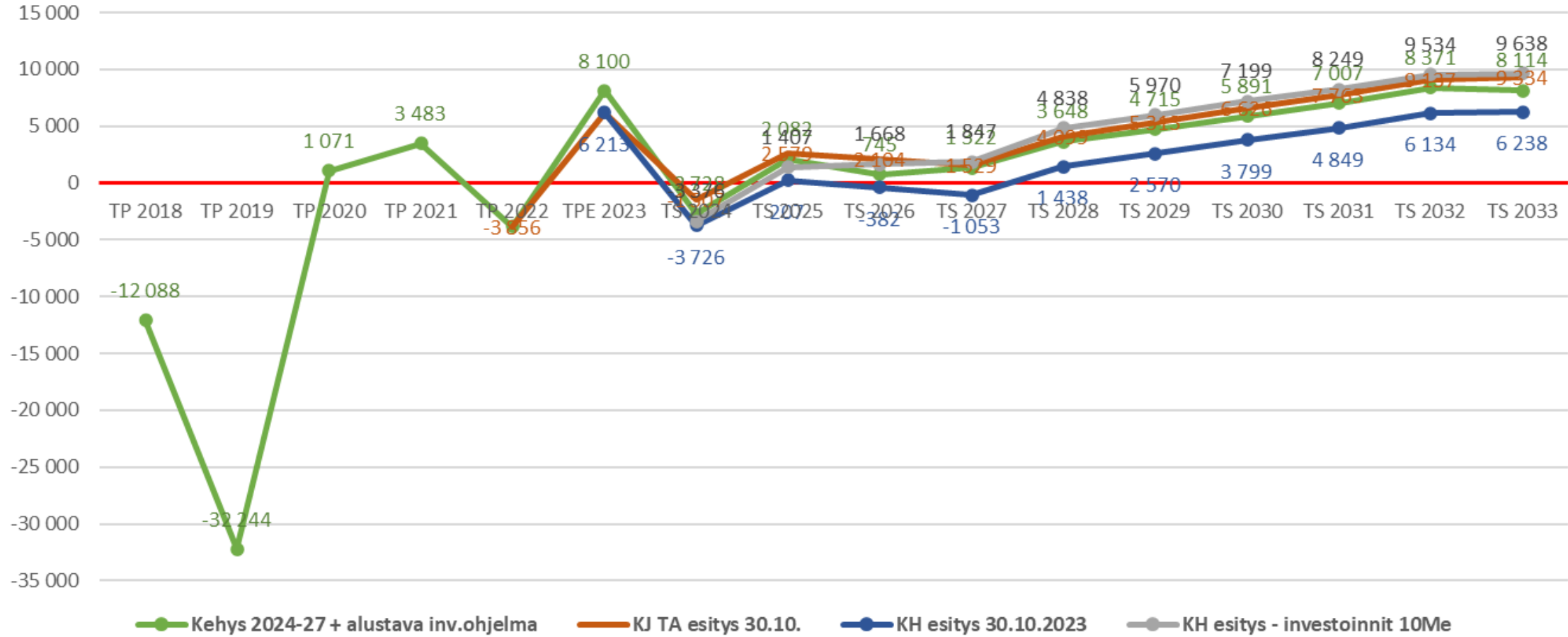
- **KH esitys – investointien karsinta 10 Me**

- Investointien karsinta 10 Me vuosittain
- Huom! Investointiohjelmakarsinta on huomioitu laskelmassa puhtaasti laskennallisesti. Luvut muuttuvat, kun karsinnat kohdennetaan oikeille kohteille.
 - poistoajat poikkeavat oletetusta 20v.
 - korkokustannukset riippuvat lainan nostoajankohdasta ja korosta
- Investointien karsinnan laskennallinen tulosvaikutus

Investointien karsinnan tulosvaikutus	2024	2025	2026	2027	Yht 24-27
Investointien karsintamäärä, t€	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Poistojen vähenemä, poistoaika 20v.		500	1 000	1 500	3 000
Korkokustannusten vähenemä, korko 3,5%	350	700	1 050	1 400	3 500
Yhteensä, t€	350	1 200	2 050	2 900	6 500

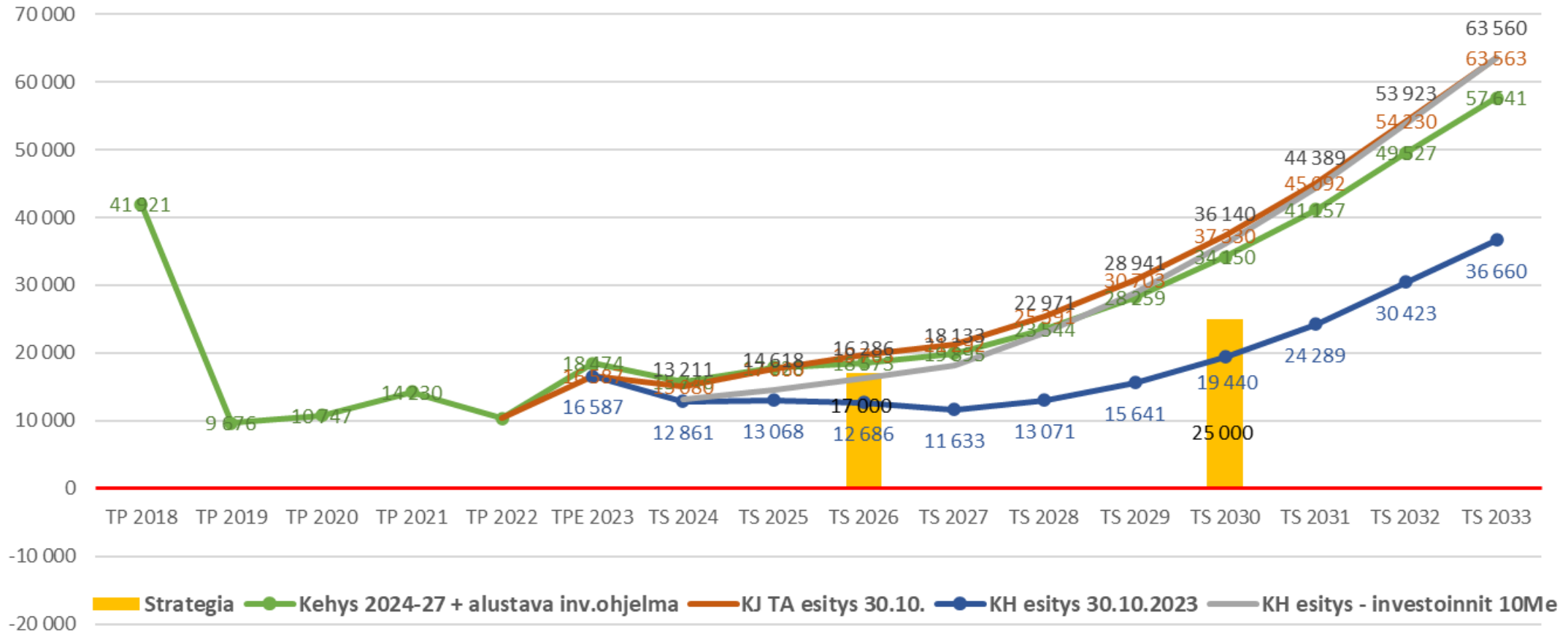
Yli/alijäämä, 1000e

Yli-/alijäämä 1000 e

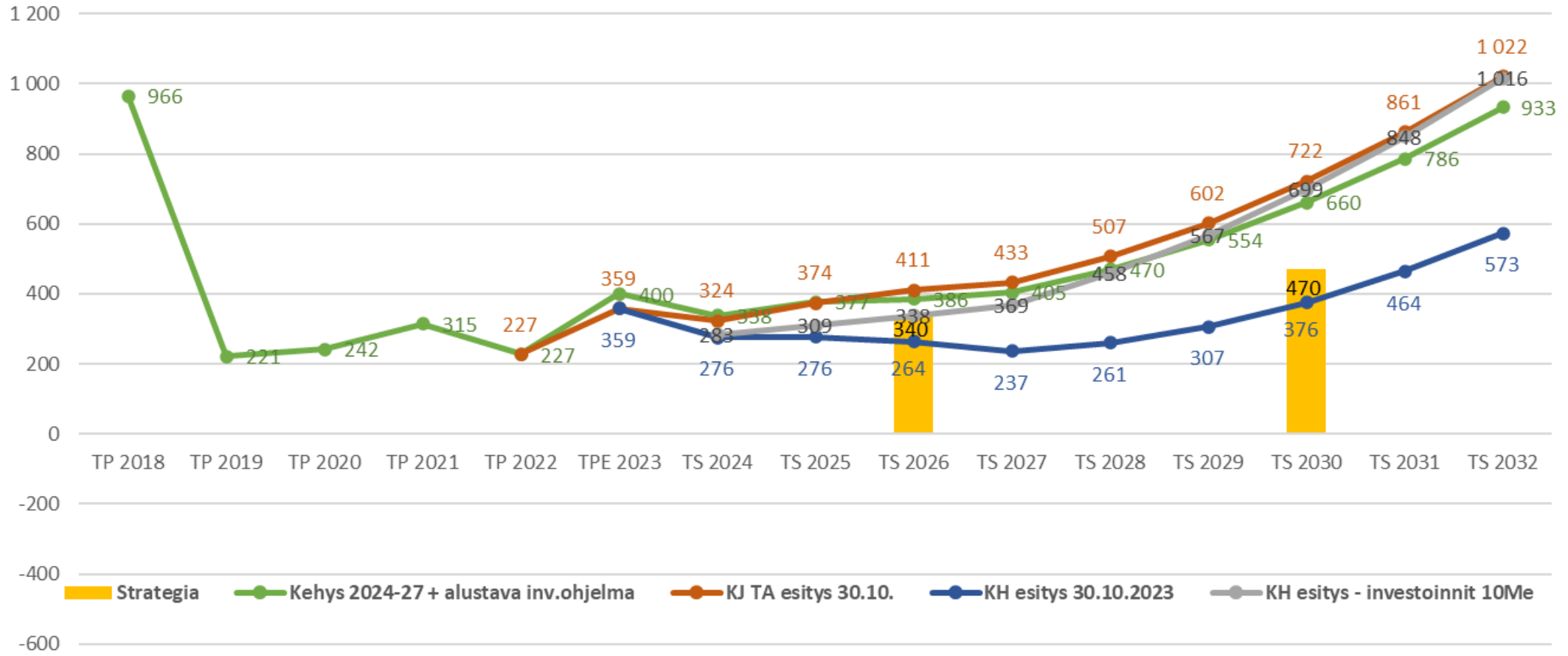
Taseen kertynyt yli/alijäämä, 1000e

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 1000 e

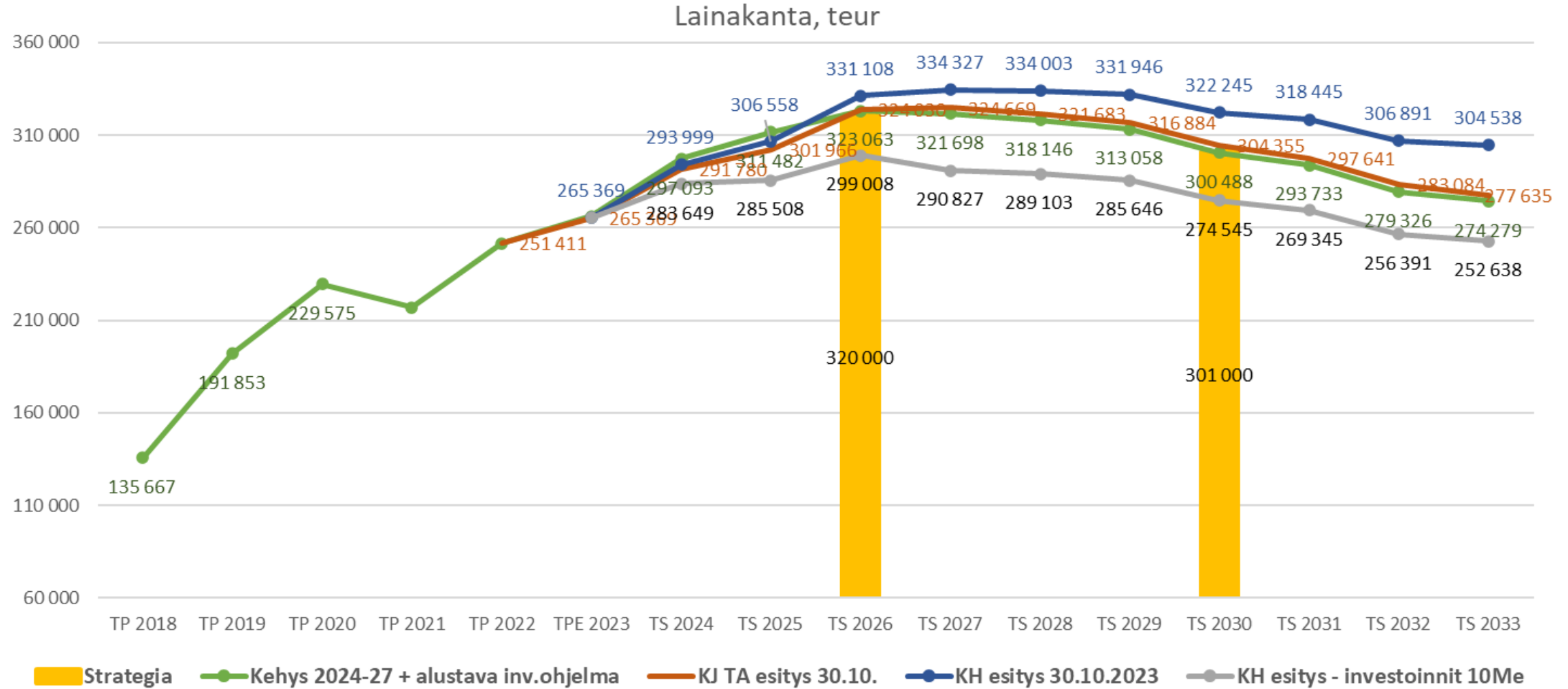

Taseen kertynyt yli/alijäämä, €/asukas

Kumulatiivinen yli-/alijäämä, €/asukas

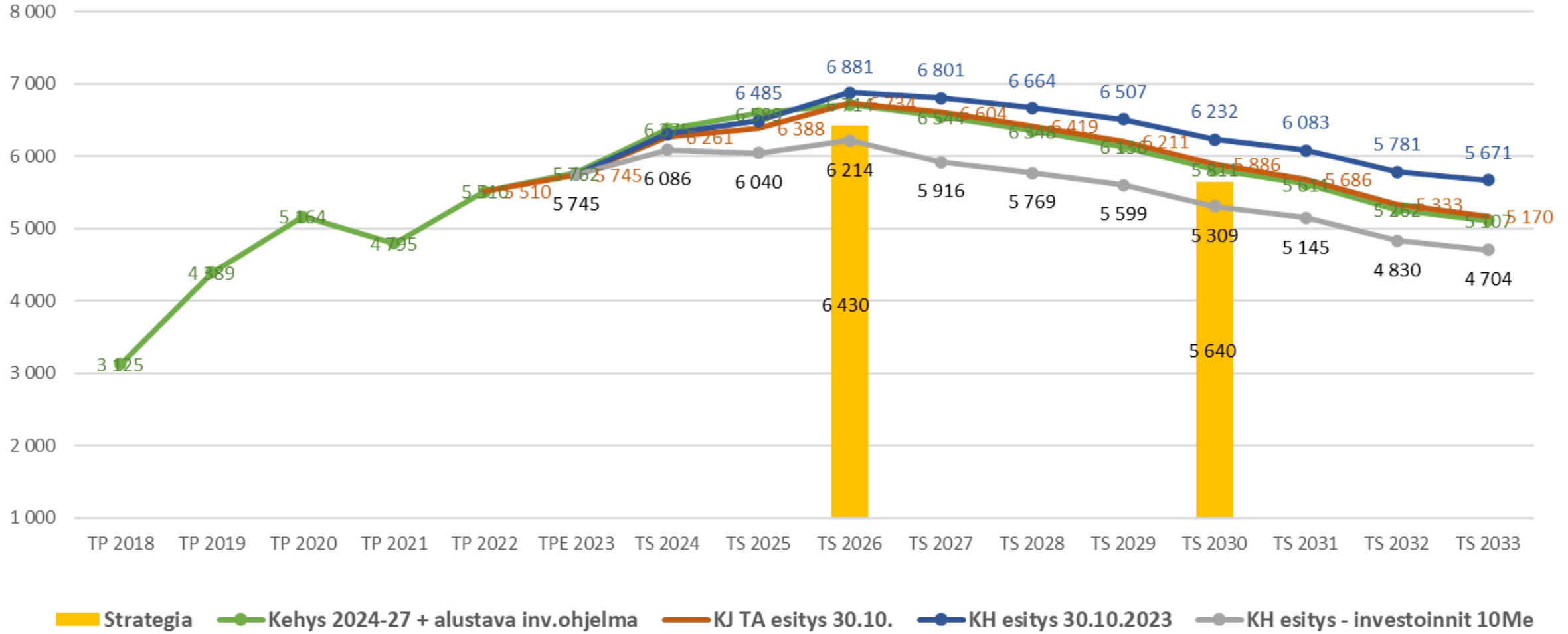

Lainamäärä, 1000e

Laina, €/asukas

Lainakanta, euroa/asukas

Strategiset tavoitteet

T1: Vastuullisuus ratkaisuisissa

Strategisen päämäärän mittarit	Lähtötaso (TP2021)	TP 2022	Tavoite 2026	Tavoite 2030
Taseen kertynyt ylijäämä, e/asukas	315 (yht. 14,2 Me)	227 (yht. 10,4 Me)	340 (yht. 17 Me)	470 (yht. 25 Me)
Lainamäärä, e/asukas	4793 (yht. 216,8 Me)	5510 (yht. 251,4 Me)	6430 (yht. 320 Me)	5640 (yht. 301 Me)

• **TPE2023 + Taloussuunnitelmaesitys 2024-27 + Investointiohjelmaesitys 2024-2033**

- **2026** vs. strategian tavoite
 - taseen ylijäämä **12,7 Me** - 264 €/asukas → -4,3 miljoonaa tavoitetta heikompi (-78 €/asukas)
 - velkaa on **331,1 Me** – 6 881 €/asukas → 11,1 miljoonaa enemmän (451 €/asukas)
- **2030** vs. strategian tavoite
 - taseen kertynyt ylijäämä **19,4 Me** – 376 €/asukas -5,6 Me tavoitetta heikompi (-94 €/asukas)
 - velkaa on **322,2 Me** – 6 232 €/asukas → 21,2 Me tavoitetta enemmän (592 €/asukas)

Riskit ja epävarmuustekijät

- Suhdannekehitys voi edelleen heikentyä ennakoidusta
→ vaikutus toimintaan ja talouteen
 - rakentamisen hidastuminen näkyy myös Järvenpäässä
 - rakentamiseen kytkeytyvät toimintatuotot putoaa
 - maan myynnit putoaa ennakoitua enemmän
→ investointeja ei saada karsittua pudotusta vastaavassa laajuudessa → lainanotto kasvaa ja korkokulut kasvaa
 - työttömyys kasvussa
 - kunnallisverotulot laskee
 - työmarkkinatuen kuntaosuus kasvaa
 - hidastuuko inflaatio ennakoidusta?
 - palvelujen sekä aineiden ja tarvikkeiden hintojen nousu jatkuu ja vaikutukset laajenevat
- Korkotasoon liittyvä epävarmuus – mihin tasoon asettuu?
 - korkokulut voi edelleen kasvaa
- Onnistutaanko sopeutustoimilla saavuttamaan tavoitteet?
- Palvelukysynnän ennakoimattomat muutokset
 - varhaiskasvatuksen osallistumisasteiden kasvunäkymä, jatkuuko kasvu edelleen?
 - vaikutus henkilöstöressurssien ja palvelukapasiteetin tarpeeseen
 - vanhoista rakennuksista luopuminen hidastuu
 - opetuksen ”laajemman tuen tarpeisten” määrän kasvu
 - vaikutus henkilöstöressurssitarpeeseen
- TE-palvelumuutos:
 - vastuu työttömyyskorvauksista, kun työttömyys kasvaa
→ vos-rahoitus ei kata uusia kustannusvastuita
 - Te-palvelujen tuottaminen vs. saatava kompensatio?
- Kiinteistöverouudistus? Valtionosuusrahoitusjärjestelmän uudistus?